

दुधौली नगरपालिकाको चौथो नगरसभा (बजेट सभा)

समक्ष पेश गरेको

आ.व. ०७५/७६ कोवार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

सभाध्यक्ष महोदय,

दुधौली नगरपालिकाकोयस गरिमामय चौथो नगरसभामा सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरुलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु । मुलुकको राष्ट्रियता, सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय स्वाधीनता, गणतन्त्र, संघीयता, स्वतन्त्रता तथा शान्ति र सम्वृद्धिका लागि शहादत प्राप्त गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रदान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

दुधौली नगरकार्यपालिकाले संघीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानीकरण र सर्तात अनुदान, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, आन्तरिक आयर अन्य विभिन्न श्रोतबाट नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा प्राप्त हुने रकमलाई न्यायोचित एवं समानुपातिक विनियोजन गरी योजना तथा कार्यक्रमहरु छनौट गरिएको छ । स्थानीय श्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्ने, स्थानीय राजश्व परिचालनमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने, लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने, आर्थिक विकास र गरिवि निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने, उत्पादनमुलक र छिटो प्रतिफल दिने, सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुऱ्याउने, दिगो विकास, विपद् व्यवस्थापन र वातावरण संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउने, नगरवासीलाई विपद् तथा जलवायू परिवर्तन उत्थानशील बनाउन, आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई, कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य र सहकारी, कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन, स्थानीय खानेपानी सेवाको व्यवस्थापन, साना सतह तथा भूमिगत सिंचाई प्रणालीको सञ्चालन र मर्मत सम्भार, तटबन्ध, नदी नियन्त्रण तथा नदी व्यवस्थापन एवं खहरे नियन्त्रण, समुदायिक भू-संरक्षण, पहिरो नियन्त्रण र व्यवस्थापन, सडक सञ्जालको विस्तार र स्तरोन्नति, विद्युतीकरण एवं अन्य भौतिक पूर्वाधारको विकास, खेलकुद विकास र प्रवर्द्धन, स्थानीय यातायात व्यवस्थापन, उद्यमशीलता विकास र तुलनात्मक रूपमा विकासको मूलप्रवाहमा पछि परेका वर्ग र समूहको उत्थान एवं मूलप्रवाहीकरणमा योगदान पुऱ्याउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरुलाई उच्च प्राथमिकता दिई रकम विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

सिन्धुली जिल्लाको पूर्वी भागको चुरे पर्वत श्रृङ्खलाबाट उत्तर र महाभारतबाट दक्षिणमा अवस्थित यस दुधौली नगरपालिकाको गठन जिल्लाको दोश्रो नगरपालिकाको रूपमा साविक लदाभिर, दुधौली र टाँडी गा.वि.स. गाभिएर २०७१ साल मंसीर १६ गते भएको र स्थानीय तहको गठन पश्चात साविक हत्पते, निपाने, सिथैंली, हर्षाही, अरुणठाकुर, ककुरठाकुर र जिनाखु गा.वि.स. समेत यस नगरपालिकामा समावेश भएका छन् । ३९०.३९ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल भएको यस नगरपालिकामा १४६०७ घरधुरी रहेका छन् भने यसको जनसंख्या ६५,३०२ रहेको छ । कमला नदी, ककुरखोला र तावा खोलाको किनारमा अवस्थित यस नगरपालिकाको सिमाना पूर्वमा उदयपुर जिल्लाको कटारी नगरपालिका, पश्चिममा कमलामाई नगरपालिका र तीनपाटन गाउँपालिका, उत्तरमा फिक्कल र तीनपाटन गाउँपालिका र दक्षिणमा धनुषा जिल्लाको गणेशमान चारनाथ नगरपालिकासँग जोडिएको छ ।

दुधौली नगरपालिका भौगोलिक, जातीय र जैविक विविधताबाट धनी रहको छ, भने कृषि योग्य उर्वर भूमिको उपलब्धताका कारणबाट पनि संभावना बोकेको नगरपालिकाको रूपमा रहेको छ । नगरपालिकाको भौगोलिक बनावट, कमला र तावाखोलाको कटान, चुर क्षेत्रमा हुने भुःस्खलन, बनजंगलको कटानी, कमला नदी र तावाखोलको कारणले गर्दा वर्षातको

समयमा आवतजावतमा हुने कठिनाई, अधिकांश घरपरिवारको ऐलानी जग्गामा रहेको बसाई जस्ता विभिन्न कमजोर पक्षहरु समेत रहेको छ । कमजोर पक्षका बाबजुद पनि यो नगर संभावना बोकेको नगरको रूपमा रहेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.व ०७४१०७५ को नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

१. कृषि र पशुक्षेत्रलाई आर्थिक विकासको मेरुदण्डको रूपमा लिई किसानहरुलाई धान, गहुँ, तरकारी, फलफुल तथा उन्नत जातको घाँसको बिउ अनुदानमा उपलब्ध गराईएको छ । साथै प्रविधि हस्तान्तरण अन्तर्गत विभिन्न कृषि तथा पशुविकास सम्बन्धी औजारहरु ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषकहरुलाई वितरण गरिएको छ ।
२. उद्यमशीलता तालिम मार्फत रोजगार सृजना गर्न सिलाइकटाई, ढाकाबुनाई, मोबाईल रिपेयरिङ प्लम्बिङ, इलेक्ट्रिसियन, हेयर कटिङ, कम्प्यूटर मर्मत, डेरीको परिकार निर्माण र बातावरण मैत्री भोला बनाउने जस्ता विभिन्न तालिमहरु सञ्चालन गरिएकोछ ।
३. मधुगंगा महादेवलाई धार्मिक, साँस्कृतिक पर्यटकीय तीर्थस्थलको रूपमा विकास गर्नको निम्नि सो को बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । साथै गागानबजारबाट मधुगंगा हुदै तीनपाटन जाड्ने पर्यटकीय सडकको वृस्तित परियोजना प्रतिवेदन तयार गरिएकोछ ।
४. नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेका शिक्षा सम्बन्धी काम कर्तव्य र अधिकारलाई पुर्णरूपमा कार्यान्वयमा लैजाने प्रक्रियाको आरम्भ गरी आधारभूत तह उतीण परीक्षा सञ्चालन सफलतापूर्वक सम्पन्न गरिएको छ । विद्यालयको पूर्वाधार विकास मार्फत गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितताको लागि जग्गा खरिद, भवन निर्माण, फर्निचर निर्माण र पुस्तकालयको लागि पुस्तक खरीदजस्ता कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
५. नगरपालिकाभित्रको स्वास्थ्य सेवालाई नियमित र प्रभावकारी बनाउन पर्याप्त मात्रामा औषधीको आपूर्ति, स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, सर्पदशां उपचार केन्द्रको स्थापना र सञ्चालन तथा एम्बुलेन्स खरीद तथा मर्मत गरी सञ्चालनमा ल्याईएको छ ।
६. शौचालय नभएको अति विपन्न घर परिवारलाई शौचालय निर्माण गर्न आर्थिक सहायता प्रदान तथा सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण गरी नगरपालिकालाई खुला दिशामुक्त नगरपालिकाको रूपमा घोषण गरिएको छ ।
७. सबै नगरबासीहरुलाई स्वच्छ र सफा खानेपानी उपलब्ध गराउन इनार निर्माण, डिप बोरिङ, पाईपबाट खानेपानीको आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
८. विकास गतिशीलता र अनुशासन भन्ने नारालाई मुर्तरुप दिई खेलकुदको क्षेत्रमा लागेका प्रतिभाहरुलाई उजागर गर्नको लागि नगरपालिकास्तरीय फुटवल, भलिवल, किकेट र व्याडमिन्टन प्रतियोगिताहरु सञ्चालन गरिएको छ ।
९. विभिन्न क्षमता विकास तथा सीपमुलक तालिमहरु सञ्चालन गरी लक्षित वर्गको क्षमता विकास तथा आय र रोजगारी सृजनामा सहयोग पुग्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको छ ।
१०. दुधौली बजारमा सडक कालोपत्रे गर्ने तथा करीब ६१ किलोमिटर सडकलाई ग्रामेल गर्ने, करीब ११७ किलोमिटर सडकको नयाँ ट्रायाक खोल्ने कार्य सम्पन्न गरी सबै वडाहरुलाई नगरपालिकाको केन्द्र र सबै वस्तीहरुलाई वडा कार्यालयको केन्द्रसँग जोड्ने गरी सडक सञ्चाल निर्माण गरिएको छ । वडा नं २, १, ४, र ५ सम्मको करबि २० किलोमिटर भित्र मोटरबाटोलाई रिडरोडको अवधारण अनुरूप अगाडी बढाउन र वडा नं १२, १३ र १४ लाई माथिल्लो भागबाट नै जोड्ने गरी सडक निर्माण गर्न उक्त सडकहरुको नयाँ ट्रायाक खोल्ने कार्य सम्पन्न भएकोछ ।
११. साना सिंचाई, भूमिगत सिंचाई जस्ता कार्यक्रमहरु मार्फत कृषि योग्य भूमिलाई सिंचाईको व्यवस्था गरिएको छ ।
१२. नगरपालिकालाई बातावरणमैत्री नगरको रूपमा विकास गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको छ ।

१३. कमला नदी र तावाखोलाले गरिरहका कटानलाई नियन्त्रण गरी उच्चाउ भूमि र जनधनको संरक्षण गर्न कमलानदी तावाखोला-ठाकुरखोला- ककुरखोला नदी नियन्त्रण कार्यलाई अगाडी बढाउन नदी नियन्त्रण गुरुयोजना निर्माण गर्ने कार्य शुरु गरिएको छ । उक्त गुरुयोजना निर्माण र कार्यान्वयन भए पश्चात नदीको वहाबको नियन्त्रण, नदी किनाराको कृषियोग्य जग्गाको संरक्षण र उपयोग, नदी किनारमा बहुउद्देश्यी पोखरीको निर्माण र कमला नदी करिङ्गोर निर्माण कार्य अगाडी बढाउन सहयोग पुने विश्वास लिईएको छ ।
१४. नगरक्षेत्रमा विद्युतीकरणको समस्यालाई सम्बोधन गर्न “**नगरबासी मिलिजुली: सबै वडा फिलिमिली**” भन्ने नारालाई मूर्तरूप दिन नगरपालिकाको वडा नं १२, १३ १४ सबै र वडा नं १ र २ को माथिल्लो भागमा विद्युतीकरण गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाईएको छ ।
१५. नगरपालिका क्षेत्रभित्र फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्न स्थानीयहरुको सहभागितामा प्रत्येक वडाहरुबाट फोहोरमैला संकलन र व्यवस्थापन गर्ने कार्य अगाडी बढाईएको छ । साथै सबै वडा कार्यालयहरुबाट फोहोरमैला संकलन गर्ने र नगरपालिकाको वडा नं ८ चितुवाखाडीमा रहेको ल्याण्डफिल साईटलाई थप व्यवस्थित, विस्तार र स्तरोन्नति गरिएको छ ।
१६. शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा एकीकृत शहरी विकास योजना निर्माणको कार्य आरम्भ गरिएको साथै नगरका सबै विवरणहरु समावेश भएको नगर पार्श्वचित्र निर्माण गरिएको छ ।
१७. नगरपालिका क्षेत्र भित्र बसपार्क निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने जग्गाको व्यवस्थापन गरी बसपार्क निर्माणको कार्य शुरु गरिएको छ ।
१८. दुधौली नगरपालिकालाई पलाष्टिक मुक्त नगर बनाउनको लागि वातावरण मैत्री भोलाको उत्पादन रवितरण कार्यलाई थप विस्तार र प्रभावकारी बनाईएकोछ ।
१९. नगरपालिकाक्षेत्र भित्र रहेको ऐलानी जग्गाको अभिलेखीकरण गर्ने कार्य शुरुवात गरिएको छ । साथै नगरपालिका भित्र रहेको सार्वजनिक स्थल, जग्गा जमिन, मठ, मन्दिर, गुम्बा लगायत सार्वजनिक सम्पत्तिको तथ्यांक संकलन गरी आवश्यकता अनुसार संरक्षण र सम्बद्धन गर्ने कार्यक्रम अगाडी बढाईएको छ ।
२०. नगरबासीहरुलाई छिटो छारितो र सर्वशुलभ न्यायमा सहज पहुँचको लागि न्यायिक समितिबाट न्याय निरूपण र मेलमिलाप केन्द्रहरुबाट विवादको प्रभावकारी मेलमिलाप कार्य गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आ.व. ०७५।०७६ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माणका आधार, उद्देश्य र प्राथमिकतालाई प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

दुधौली नगरपालिकाको आ.व.०७५।०७६ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान २०७२, नेपाल सरकार तथा ३ नं प्रदेश सरकारको आ.व. ०७५।०७६ को बजेट वक्तव्य, नेपाल सरकार तथा ३ नं प्रदेश सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५, दुधौली नगरपालिकाको कार्यसञ्चालन नियमावली २०७४, दुधौली नगरकार्यपालिकाको कार्यसम्पादन नियमावली २०७४, स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका २०७४, नगरपालिकाको राजश्व परामर्श समितिको निर्णय, श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको निर्णय र नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको दिगो विकासका लक्ष्यलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिई सहभागितमुलक योजना तर्जुमा पद्धति अवलम्बन गरिएको छ । योजना तथा कार्यक्रम छनौट गर्दा शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र पशुसेवा विकास, पूर्वाधार निर्माणको उद्देश्य सहित समावेशी रूपमा सहभागितात्मक पद्धति अवलम्बन गरी मूलतः महिला, बालबालिका, आदिवासी,

जनजाति, दलित, अपाङ्ग तथा जेष्ठ नागरिकका साथै पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र तथा समुदायलाई प्राथमिकता दिई विकासको मूल प्रवाहीकरणमा सहभागी गराउने नीति लिईएको छ । क्रमागत आयोजनाहरु र नगरपालिकाले गर्नु पर्ने नदी नियन्त्रण, विद्युतीकरण, सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति, फोहोरमैला व्यवस्थापन, पार्क निर्माण र हाटबजार व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

आगामी वर्ष सञ्चालन गरिने आयोजनाहरुको प्राथमिकीकरण तपशील बमोजिमका आधारहरुमा गरिएको छ ।

- स्थानीय श्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्ने,
- स्थानीय राजश्व परिचालनमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ।
- लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने ।
- आर्थिक विकास र गरिवि निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ।
- उत्पादनमुलक र छिटो प्रतिफल दिने ।
- सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुऱ्याउने ।
- दिगो विकास, विपद् व्यवस्थापन र वातावरण संरक्षणमा योगादन पुऱ्याउने ।
- नगरवासीलाई विपद् तथा जलवायू परिवर्तन उत्थानशील बनाउने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यतालाई आत्मसात गर्दै नगरवासीको सहभागितामा निर्णय गरी अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण र स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम परिचालन मार्फत नगरवासीको जीवनस्तरलाई समृद्धि उन्मुख गराउने सोच र नगरपालिका क्षेत्रभित्र विकासका बहुपक्षीय आयामहरुको समन्वय र सन्तुलित परिचालन मार्फत विकसित नगरपालिकाको निर्माण गर्ने लक्ष्य तथा स्थानीय तहमा नै सबै सरकारी सेवाहरुको उपलब्धता एवं शिघ्र र निश्पक्ष न्याय सम्पादन गराउने उद्देश्यका साथ आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ । आर्थिक वर्ष ०७५/०७६ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट देहाय बमोजिमको उपलब्धि हासिल हुने अपेक्षा लिईएको छ ।

- स्थानीयस्तरमा सबै सरकारी सेवाहरु उपलब्ध हुने ।
- नगरपालिकाको विकास निर्माणका गतिविधिहरु गुणस्तरीय, दिगो र सन्तुलितरूपमा अगाडी बढने ।
- विकास निर्माणका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा जनसहभागिता, अपनत्व र पारदर्शिता अभिवृद्धि हुने ।
- नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन पश्चात जनताले प्रत्यक्षरूपमा सो को प्रतिफल प्राप्त गर्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आर्थिक वर्ष ०७५/०७६ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका नीति तथा आधारहरुलाई अवलम्बन गरिएको छ ।

(क) समग्र नीति तथा आधारहरु

१. कमला नदी, तावाखोला ककुरखोला, ठाकुरखोला र विभिन्न खहरेहरुबाट भईरहको नदी कटानलाई नियन्त्रण गरी उब्जाउ भूमि र जनधनको संरक्षण गर्न कमला नदी, तावाखोला ककुरखोला, ठाकुरखोला नदीनियन्त्रण -खहरे व्यवस्थान र चुरक्षेत्र संरक्षण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ । नदीनियन्त्रण -खहरे व्यवस्थान र चुरक्षेत्र संरक्षण कार्यको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२. नगरक्षेत्रमा विद्यमान विद्युतीकरणको समस्यालाई सम्बोधन गर्न नगरबासी मिलिजुलीः सबै वडा किलिमिलीभन्ने नारालाई मूर्तसुप दिन नगरपालिकाको वडा नं १२, १३ १४ सबै र वडा नं १ र २ को माथिल्लो भागमा विद्युतीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ। उक्त कार्यको लागि उल्लेखनीय रकम विनियोजन गरिएको छ।
३. स साना योजनाहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने परीपाटीलाई निरुत्साहीत गर्नको लागि आगामी आर्थिक वर्षदेखि ठूला तथा धेरै प्रतिफल दिने खालका योजना तथा कार्यक्रम छनौट तथा कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ।
४. दुधौली नगरपालिकाका बजार क्षेत्रहरु दुधौली, डकाहा, शनिवारे, जगाडी, भलुवाई र सिथौली लगायतका स्थानहरूमा भईरहेको तीव्र शहरीकरणको अवस्थालाई मध्यनजर गरी उक्त स्थानहरूमा सडक कालोपत्रे गर्ने र शहरी विकासका अन्य पूर्वाधार विकास गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ। साथै सबै बस्तीहरूलाई वडाको केन्द्र र सबै वडाहरूलाई नगरपालिकाको केन्द्रमा सीधा सडक सञ्जाल मार्फत आवद्ध गर्न सडकहरुको निर्माण र स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईने छ। सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति गर्ने कार्यको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ।
५. नगरपालिका क्षेत्रभित्र फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्न स्थानीयहरुको सहभागितामा प्रत्येक वडाहरुबाट फोहोरमैला संकलन र व्यवस्थापन गर्ने कार्य कार्यलाई थप विस्तार र प्रभावकारी बनाईने छ। साथै वडा नं ८ को चितुवाखाडीमा रहेको ल्याण्डफिल साईटलाई थप व्यवस्थित, विस्तार र स्तरोन्नति गरिनेछ। फोहोरमैलाको व्यवस्थानको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ।
६. कमला नदी, तावा खोला, ककुरखोलामा तटबन्ध एवं नदी नियन्त्रणकार्यको लागि राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघसंस्था एवं दातृनिकायहरुसँगको सहयोगमा गुरुयोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गरिनेछ। साथै कमला नदी, तावाखोला र ककुरखोलामा करिडोर निर्माणको लागि पहल गरिने छ।
७. दुधौली नगरपालिकाको धार्मिक धरोहरको रूपमा रहेको मधुगंगा महादेवस्थान स्थानलाई धार्मिक, साँस्कृतिक पर्यटकीय तीर्थस्थलको रूपमा विकास गर्न सो को वृस्तित परियोजना प्रतिवेदन आधारमापूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्य गरिनेछ। साथै सर्पेदुंगा, ठाकुरगुफा, कुनाही महादेवस्थान, गिद्धबर राजारानी, मौर्यपानी मन्दिर, जात्यादेवि लगायतका सबै धार्मिक तथा पर्यटकीयस्थहरुको सरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ। उक्त कार्यको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ।
८. नगरपालिकाको एकीकृत शहरी विकास योजना निर्माण तथा २ वटा बृहत आयोजनाहरुको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयारी गरिनेछ। नगर पार्श्वचित्र तथा नगर यातायात गुरुयोजना अद्यावधिक गरिनेछ।
९. नगरक्षेत्रबाट बैदेशिक रोजगारमा जाने अनुपातलाई न्यूनिकरण गर्दै यूवाहरूलाई उद्यम व्यवसायमा लाग्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
१०. प्राकृतिक श्रोत र साधनलाई वातावरणीय अवस्थामा प्रतिकूल प्रभाव नपर्ने गरी जंगलबाट जडिबुटी र काठ, खानीबाट चुनदुंगा, खोलाबाट ढुंगा, गिटी र बालुवा जस्ता प्राकृतिक श्रोत साधनको दिगो, वातावरणमैत्री, सन्तुलित एवं उचित उपयोग गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
११. नगरवासी कसैले पनि खानेपानी सुविधाबाट बच्चित रहने स्थितिको अन्त्य गरी एक घरः एक धारा सुनिश्चित गर्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुसँग साझेदारी गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१२. नगरक्षेत्र भित्र रहेका वास्तविक सुकुम्बासीको पहिचान गरी उचित व्यवस्थापनको लागि प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा उनीहरुको लगत संकलन लगायतका कार्य गरिनेछ।
१३. नगरकार्यपालिका र वडा कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाहलाई सहज र व्यवस्थित बनाउन कार्यपालिका र वडा कार्यालयहरुको लागि कार्यालय भवन निर्माण गरिनेछ।

१४. कृषि पेशा नगरवासीहरुको प्रमुख पेशा रहेकोले परम्परा देखि गरिए आएको कृषि प्रणाली र पशुपालन व्यवसाय लाई आधुनीकिरण गरी अर्गानिक व्यवसायिक खेती प्रणालीको विकासमा जोड दिईनेछ ।
१५. दुधाली नगरपालिकालाई पलाष्टिक मुक्त नगर बनाउनको लागि वातावरण मैत्री भोलाको उत्पादन रवितरण कार्यलाई थप विस्तार र प्रभावकारी बनाईनेछ । नगरपालिकालाई वातावरणमैत्री नगरको रूपमा विकास गर्न एक बडा -एक नर्सरी, एक बडा -एक बहुउपयोगी पोखरी र एक घर- एक करेसाबारी निर्माण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१६. नगरपालिका भित्र रहेको सार्वजनिक स्थल, जग्गा जमिन, मठ, मन्दिर, गुम्बा लगायत सार्वजनिक सम्पत्तिको तथ्यांक संकलन गरी आवश्यकता अनुसार संरक्षण र सम्बद्धन गर्न विशेष नीति अपनाईनेछ । सार्वजनिक जग्गाहरुको पहिचान र संरक्षण गरी फलफलुका विरुवाहरु वृक्षारोपण गरी फलफुल बगैचाका रूपमा विकास गरिनेछ । आगामी आर्थिक वर्षमा यस कार्यको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
१७. नगरकार्यपालिकाको कार्यालय र बडा कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवालाई सहज, सरल, गुणस्तरीय, प्रभावकारी र छिटोछिरितो बनाई सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिताको प्रत्यक्ष अनुभूति गराईने छ ।
१८. एक बडा एक बालउद्यान पार्क निर्माण गरी नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका बनाउन आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साथै खुला दिशामुक्त एवं सरसफाईयुक्त नगर बनाउन जोड दिई छ ।
१९. नगरपालिकाक्षेत्र भित्र रहेको ऐलानी जग्गाको अभिलेखीकरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
२०. नगरपालिकाको बडा नं ३,६,११ लाई फलफुल र मत्स्यपालन, बडा नं १,२,४,५,७,८,९,१० लाई अन्नबाली र तरकारी र बडा नं १२,१३,१४ लाई बेसार, अदुवा र अलैची तथा बडा नं ७, ८ लाई उन्नतजातका बाखाको स्रोतकेन्द्रको रूपमा विकास र विस्तार गरिनेछ ।
२१. ध्यान र योगका माध्यमबाट स्वस्थ्य शरिर, सक्रात्मक सोंच र व्यक्तित्व विकास गर्ने नागरिक आरोग्य कार्यक्रम तथा महादेव मधुगंगाक्षेत्र परिसर भित्र योगध्यान साधना केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
२२. नगरक्षेत्र भित्रको आर्थिक, भौतिक, सामाजिक र मानवीय संशाधनको विकासमा काम गरिरहेका दातृ निकाय, निजीक्षेत्र, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुसँग कार्यक्रमको मोडेल बमोजिम साझेदारी गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । साझेदारी कोष स्थापनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
२३. नगरपालिकाले अनिवार्य रूपमा दायित्व निर्वाह गर्नुपर्ने कार्यको लागि स्रोत सुनिश्चितता गर्न आकस्मिक कोष, उद्यम विकास कोष, विपद् व्यवस्थापन कोष र मर्मत सम्भारकोष स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याईनेछ । उक्त कोषहरु स्थापनाको लागि आवश्यक मात्रामा रकम विनियोजन गरिएको छ ।
२४. अति विपन्न र घरबारविहिन परिवारलाई आवासको व्यवस्था गर्न जनता आवास कार्यक्रमसँगको लागत साझेदारीमा आवास निर्माण गर्ने कार्य अगाडी बढाईनेछ । उक्त कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
२५. न्यायिक समितिको इजलास स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याईनेछ । न्यायिक समितिको काम कारबाहीलाई सरल सहज र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।

(ख) क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरु

(१) आर्थिक क्षेत्र विकास नीतिहरु

१. कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न सिंचाई महत्वपूर्ण माध्यम भएकोले नगरक्षेत्र भित्र विभिन्न सिंचाई आयोजनाहरु प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।

२. कृषियोग्य भूमिलाई संरक्षणका साथ नगरपालिका क्षेत्रलाई कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन व्यवसायिक तरकारी खेती र मत्स्यपालनलाई विशेष प्राथमीकता दिईनेछ ।
 ३. धाँसे क्षेत्रको पहिचान र प्रवर्द्धन गरी व्यवसायिक पशुपालनको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ । उच्चजातकोब्याडे बोका, साँढे र राँगा खरीद गर्न सहयोग गरिनेछ । साथै व्यवसायिक रूपमा गाईपालन तथा कुखुरापालन गर्ने व्यवसायिक किसानहरूलाई विशेष सहयोग गरिनेछ ।
 ४. उद्योग व्यापारको विकास र विस्तार गर्न वजार व्यवस्थापन र सडक सञ्चालनलाई प्राथमिकता दिईनेछ । नगरक्षेत्र भित्र रहेका हाटवजारहरूलाई व्यवस्थित बनाईने छ ।
 ५. नगरक्षेत्रभित्रबाट बैदेशिक रोजगारीमा जाने अनुपातलाई न्यूनीकरण गर्न यूवा उद्यमीलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ ।
 ६. नगरपालिका र अन्य साभेदार संघसंस्थाहरुको सहकार्यमा उद्यमशीलता र आयआर्जन सम्बन्धी कायकम सञ्चालन गरिनेछ । घरेलु तथा साना उद्योगहरुको विकास र विस्तारमा जोड दिईनेछ ।
 ७. नगरपालिकाको क्षेत्र भित्र रहेका सहकारी संघसंस्थाहरुको लगत संकलन गरी सहकारी संस्थाहरुको क्षमता विकासको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
 ८. दुधौली नगरपालिकामा आदिमकाल देखि वसोबास गरिरहेका दनुवार जातीको संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ । साथै दनुवार संस्कृति भल्किने संग्राहलय निर्माण गरिनेछ ।
- (२) **सामाजिक क्षेत्र विकास नीतिहरू**
१. नगर क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुको शिक्षाको गुणस्तर वृद्धि गर्न सामाजिक जवाफदेहिता, पारशर्दिता र शैक्षिक सुशासन अभिवृद्धि गर्नावश्यक कार्यकमहरु सञ्चालन गरिनेछ । विद्यालयको पूर्वाधार विकासमा समेत जोड दिईनेछ ।
 २. विद्यालय जान नसक्ने बालबालिकाहरुको लागि विद्यालय जान सक्ने वातावरण सृजना गर्न चेतनामुलक तथा क्षमता विकासका कार्यकमहरु संचालन गरिनेछ ।
 ३. विद्यार्थीहरूलाई अतिरिक्त कियाकलापमा सहभागी हुन प्रोत्साहनको लागि नगरस्तरीय अतिरिक्त कियाकलाप सञ्चालन गरिने छ ।
 ४. नगरस्तरीय प्राविधिक उच्च शिक्षालय स्थापनाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
 ५. शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिको लागि विद्यालयहरुको नक्शांकन गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात बमोजिम शिक्षक दरबन्दी कायम गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । समग्र शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने कार्यमा जोड दिईनेछ ।
 ६. नगरक्षेत्र भित्र कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई उत्प्रेरित गर्नको लागि आर्थिक प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ । स्वास्थ्य सेवाको पहुँच नपुगेका वस्तीहरूमा शहरी स्वास्थ्य क्लिनिकहरुको स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
 ७. नगरभित्र सर्पदंश बाट ठूलो मानवीय क्षति भईरहेको अवस्थाको अन्त्यको लागि अत्याधुनिक सर्पदंश अस्पतालको निर्माण र सञ्चालन गरिनेछ । उक्त अस्पतालाई सर्प अध्ययन केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने नीति लिईनेछ ।
 ८. स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधारको विकासमा जोड दिईनेछ । साथै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा दरबन्दी बमोजिमको जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।
 ९. आकास्मिक स्वास्थ्य सेवालाई जोड दिई तत्काल सेवा उपलब्ध गराउन नगरपालिकाको तर्फबाट एम्बुलेन्स खरीद गरिनेछ ।
 १०. नगरपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा नियमितरूपमा सरसफाई कार्यकम सञ्चालन गरिनेछ ।

१३. यस नगरक्षेत्र भित्र आदीमकाल देखि बसोबास गरीरहेका आदीवासी तथा जनजाती दनुवार समुदायको संस्कृति र परम्परालाई संरक्षण गर्दै नमुना दनुवार वस्ती निर्माणगर्ने र होमस्टे सहितको पर्यटकीय वस्ती विकासमा जोड दिईनेछ ।
१४. नगरक्षेत्रमा खेलकुदको विकास एंव प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु सञ्चालनका लागि अन्य साभेदारहरुसँगको सहकार्य र साभेदारीमा कार्यक्रमहरु सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१५. विभिन्न खेलको नगरस्तरीय टिम तयार गर्नको निम्नित वडा वडाहरुबीच प्रतिस्पर्धा गराईने छ । सबै खेलकुदको लागि आवश्यक खेल मैदान निर्माणलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।
१६. नगरपालिकाबाट बालबालिकामूखी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै नगरपालिका क्षेत्रबाट निकृष्ट बालश्रम तथा बाल विवाह उन्मूलन गर्न नगरपालिका र विभिन्न गैह सरकारी संस्थाहरु संगको साभेदारीमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१७. नगरस्तरीय बाल संरक्षण समिति गठन गरी बाल क्लब र बालसञ्जालहरुको विकासमा ध्यान पुऱ्याइनेछ ।
१८. नगरपालिका क्षेत्रमा बालविवाह विरुद्ध चेतनामुलक कार्यक्रम, अतिरिक्त क्रियाकलाप दौतरी शिक्षा कार्यक्रम विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरु संगको साभेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ ।
१९. सबै जातजातिका विपन्न, एकल महिला, आदिवासी, दलित, अपाङ्ग, मुस्लिम लगायत विकासको दृष्टिकोणले पछाडि परेका वर्गलाई विकासका हरेक क्रियाकलापहरुमा सहभागी गराई क्षमता विकास रसशक्तिकरणमा निरन्तरता दिईनेछ ।
२०. जेष्ठ नागरिक, अनाथ बालबालिका, अशक्त अपाङ्गहरुका लागि वृद्धाश्रम र अनाथालय निर्माणमा सहयोग गरिनेछ ।
२१. महिलाहरुको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ र विकासमा मूलप्रवाहीकण गर्ने नीति लिईनेछ ।
२२. कानुनद्वारा दण्डनीय जातीय विभेद र छुवाछुतको अवस्थाको अन्त्य गरी समतामुलक समाजको निर्माण गरिनेछ ।
- (३) **पूर्वाधार क्षेत्र विकास नीतिहरु**
१. नगरका मुख्य मुख्य बजारका सडकलाई कालोपत्रे गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै सबै वडाका वस्तीहरुमा सडक सञ्जाल पुऱ्याउने नीति लिईनेछ ।
२. नगरपालिकाको आवधिक योजना र एकीकृत शहरी विकास योजना निर्माण गरिनेछ । नगर प्रोफाईल र नगर यातायात गुरुयोजनालाई अद्यावधिक गरिनेछ ।
३. दुघौली नगरपालिका भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड २०७४ लाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा लिईनेछ ।
४. नगरक्षेत्रभित्र अव्यवस्थित रूपमा जग्गा प्लटिङ्को कार्य बढौदै गएको सन्दर्भमा नगर भू-उपयोग योजना तयार गरिनेछ । भू उपयोग योजना तयार नहुन्जेलसम्मको लागि व्यवस्थित जग्गा प्लटिङ्क गर्न मापदण्ड तयार गरी लागू गरिनेछ ।
५. नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा विद्युत तथा संचार सुविधालाई विस्तार गर्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- (४) **वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीति**
१. “एक घर दुई वहुउपयोगी विरुद्ध” भन्ने अभियान सञ्चालन गरी हरित नगर (Green City) को अवधारणा बमोजिम कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२. सार्वजनिक जग्गा तथा नदि किनारमा तटवन्धन गरि वृक्षारोवण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. नगरपालिकालाई प्लाष्टिक मुक्त क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न वातावरणमैत्री भोला उत्पादन गरि प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै डस्ट्रिक्ट खरीद गरी न्यूनतम सहभागितामा वितरण गरिनेछ ।

४. घर, टोल, वडा हुँदै नगरलाई नै वातावरणमैत्री घोषणा गर्न उच्च प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ ।
५. सामुदायिक वन संरक्षण, चरिचरण पूर्ण नियन्त्रण, नीजि तथा नदी तटीयक्षेत्रमा व्यापक वृक्षारोपण गरी जलबायू परिवर्तनको असर कम र वातावरणीय दिगोपनालाई ख्याल गरिनेछ ।
६. दुधौली नगर प्राकृतिक श्रोत साधनले भरिपूर्ण रहेको छ । नगरक्षेत्र भित्रको प्राकृतिको श्रोतको दिगो र समुचित उपयोगको लागि सो को नक्शांकन लेखाजोखा र वायो इन्जिनियरिङ मापन गरिनेछ ।
७. नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजनालाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८. विपद्को अवस्था आईपरेमा नगर प्रहरी खटाई उद्धार पुनर्स्थापना गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
९. सड्ने र नसड्ने फोहोर छुट्याएर नगरपालिकाको निकास स्थल (Land Fill Site) लगी उचितव्यवस्थापन गरिनेछ ।

(५) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन नीति

१. नगरकार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा प्रवाह सम्बन्धी समग्र जानकारी सहितको नागरिक वडापत्रलाई अद्यावधिक गरीनेछ । साथै नगरकार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयको सेवा प्रवाहलाई सहज, सरल जनमैत्री बनाईनेछ ।
२. नगरक्षेत्र भित्र लागुओषध सेवन तथा दुर्व्यसनको कार्यलाई नियन्त्रण गरिनेछ । नगरक्षेत्रभित्र मदिराजन्य पदार्थको विकी वितरणको लागि समय निर्धारण गरी सोही बमोमिज विकी वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. राजश्व परामर्श समितिको सिफारिस समेतको आधारमा करको दायरा निर्धारण गरी सबै व्यवसायलाई करको दायराभित्र ल्याईनेछ ।
४. करदाताको सुविधालाई मध्यनजर गर्दै कर संकलन कार्यलाई कम्प्युटर विलिङ मार्फत कर तिर्ने गरी सबैवडा कार्यालयहरुमा व्यवस्था मिलाईने छ ।
५. विभिन्न शीर्षकमा रहेको बेरुजुलाई घटाई आगामी दिनहरुमा वेरुजु बढ्न नदिनका लागि कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्वयन गर्दा कामको मूल्याङ्कनको आधारमा भुक्तानी दिइनेछ ।
६. नगरपालिकाले संचालन गरेका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक लेखापरीक्षण र सार्वजनिक लेखापरीक्षण प्रणालीलाई आत्मसाथ गरिनेछ ।
७. नगरकार्यपालिका र वडा कार्यालयहरुमा रिक्त रहेको कर्मचारीहरुको दरबन्दी बमोजिम पदपूर्तिको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाईनेछ । साथै जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका लागि क्षमता अभिवृद्धि र नेतृत्व विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
८. कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधालाई क्रमशः कम्प्युटरकृत र सूचना प्रविधिमैत्री बनाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
९. नगरभित्र विगत देखि नै भोग चलनमा रहेका ऐलानी जग्गाको अभिलेखीकरण गर्ने कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
१०. न्यायिक समिति र मेलमिलाप केन्द्रले सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरुसँग समन्वय गरी प्रभावकारी रूपमा नगरबासीहरुमा न्यायमा सहज पहुँच पुऱ्याउने नीति लिईनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी आर्थिक वर्षमा संघीय सरकारबाट वित्तिय समानीकरण अनुदानवापत प्राप्त हुने १७ करोड २० लाख, सर्शत अनुदानवापत प्राप्त हुने २७ करोड १५ लाख, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने १३ करोड २२ लाख ८६ हजार र संघीय सरकारबाट हस्तान्तरण हुने अन्य कार्यक्रम वापत प्राप्त हुने २ करोड ९५ लाख, ३ नं प्रदेश सरकारबाट वित्तिय समानीकरण अनुदानवापत प्राप्त हुने ८८ लाख ८१ हजार, सर्शत अनुदानवापत प्राप्त हुने ३ करोड ६३ लाख ५० हजार,

सामाजिक सुरक्षा वापत प्राप्त हुने १२ करोड, आन्तरिक आय तथा अ.ल्या.वापत ५ करोड ५० लाख र जनसहभागिता वापत १ करोड ५० लाख गरी कुल ८४ करोड ५ लाख १७ हजार आम्दानी हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसै गरी आगामी आ.व.मा ८४ करोड ५ लाख १७ हजार व्यय हुने अनुमान गरी सन्तुलित बजेट निर्माण गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

उपरोक्त नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा मार्गदर्शन गर्नुहुने आदरणीय नगरप्रमुख, उपप्रमुख, बजेटमा मार्गदर्शन गर्नुहुने नगरकार्यपालिकाका माननीय सदस्यज्यूहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । बजेटको सिद्धान्त र प्राथमिकतामा व्यापक छलफल गरी नीति तथा कार्यक्रममा सुझाव दिनुहुने राजनैतिकदलहरु, नीजि क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज र सम्पूर्ण नगरबासी दाजुभाई दिदीबहिनीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै नीति, कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनको लागि सम्पूर्ण नगरबासीहरु एवं सम्बद्ध सबै पक्षहरुबाट आवश्यक सहयोग र सल्लाहको अपेक्षा एवं रचनात्मक पृष्ठपोषण प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु । नगरबाट सञ्चालन हुने विकासका गतिविधिहरुमा विभिन्न किसिमले सहयोग गर्नुहुने राजनैतिक दल गैरसरकारी, सामुदायिक एवं निजी संघसंस्था, उद्योगी व्यवसायी, बुद्धिजीवी, सञ्चारकर्मी एवं नगरपालिकाका कर्मचारीहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । धन्यवाद ।

.....
रितेश राउत
२ नं वडा अध्यक्ष एवं प्रवक्ता